

Dosarul nr. 2ra-330/23
2-22033750-01-2ra-27022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budai, D. Băbălău, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

15 mai 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Marian Ursachi

examinând recursul declarat de Vasile Diaconu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Diaconu
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu
privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 08 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Vasile Diaconu, s-a admis apelul depus de Ministerul
Justiției, s-a casat hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru
și s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Diaconu,

c o n s t a t ă:

La data de 10 martie 2022, Vasile Diaconu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Generale, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, a indicat că, la 08 septembrie 2016, directorul Societății cu Răspundere Limitată „ELS Trans” a depus plângere în adresa Inspectoratului de Poliție Râșcani, mun. Chișinău, cu privire la tragerea la răspundere penală a directorului Societății cu Răspundere Limitată „***** *****”, Vasile Diaconu în legătură cu pretinsele acțiuni ilegale.

A menționat că, prin ordonanța din ***** a procurorului Procuraturii sect. Râșcani, mun. Chișinău, nu a fost acceptat raportul Organului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Râșcani, mun. Chișinău cu propunerea de a nu începe urmărirea penală, fiind pornită urmărirea penală în baza semnelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art. ***** alin. (*****) din Codul penal.

A susținut că, la 25 ianuarie 2017, organul de urmărire penală a dispus efectuarea percheziției în oficiul Societății cu Răspundere Limitată „**** ****” din str. **** ****, ****, mun. Chișinău.

Prin încheierea din **** **** **** a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și mandatului de efectuare a percheziției din 08 februarie 2017, s-a admis demersul procurorului și s-a dispus efectuarea percheziției în oficiul Societății cu Răspundere Limitată „**** ****” din str. **** ****, ****, mun. Chișinău.

Reclamantul a menționat că, potrivit procesului-verbal de percheziție din **** **** ****, s-a efectuat percheziția în oficiul Societății cu Răspundere Limitată „**** ****” din str. **** ****, ****, mun. Chișinău, în urma căreia au fost ridicate numeroase acte, calculatoare și astfel, fiind periclitată activitatea normală a societății comerciale.

La **** **** ****, organul de urmărire penală a dispus efectuarea percheziției în automobilul de model BMW cu număr de înregistrare **** ****, care îi aparține, iar prin încheierea din **** **** **** a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și mandatului de efectuare a percheziției din **** **** ****, a fost admis demersul procurorului și s-a dispus efectuarea percheziției în automobil.

Prin ordonanța din **** **** **** a ofițerului de urmărire penală, reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunii prevăzute de art. **** alin. (****) din Codul penal, în aceeași zi, fiind audiat în calitate de bănuț și aplicată măsura preventivă de constrângere, sub formă de obligația de prezentare la organul de urmărire penală sau instanța de judecată.

Ulterior, prin ordonanța din **** **** **** a procurorului în Procuratura mun. Chișinău, care i-a fost comunicată la data de **** **** ****, a fost scos de sub urmărirea penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele componente de infracțiune.

Din conținutul ordonanței de scoatere de sub urmărire penală din **** **** ****, se atestă cu certitudine că acțiunile imputate nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. **** alin. (****) din Codul penal, deoarece relațiile dintre Societatea cu Răspundere Limitată „**** **** ” și Societatea cu Răspundere Limitată „Els Trans” au fost de natură civilă, iar acțiunile organului de urmărire penală au avut rolul intimidării, persecutării sale și activității Societății cu Răspundere Limitată „**** ****”, favorizând Societatea cu Răspundere Limitată „**** ****”.

Totodată, a punctat că, prin ordonanța din **** **** **** a procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Lucia Andriuță, s-a suspendat urmărirea penală, pe motiv că nu este identificată persoana care poate fi pusă sub învinuire.

Având în vedere că, în timpul percheziției, colaboratorii de poliție și-au permis să ridice informația din calculatoare, atitudine nerespectuoasă față de soția sa și angajații săi, a fost nevoit a doua zi să instaleze camere video în oficiu pentru a nu mai permite încălcarea drepturilor celor prezenți în oficiu, achitând în acest sens, la 27 februarie 2017, suma de 56 146 de lei Societății cu Răspundere Limitată „Melitax Grup”, pentru procurarea și instalarea sistemului video. La fel, în timpul percheziției societății i-au fost ridicate 4 calculatoare.

Respectiv, pentru a nu paraliza total activitatea tuturor firmelor, a putea onora obligațiile pentru achitarea impozitelor față de agenții economici, a da dările de seamă, a nu pierde angajații, a fost nevoit a doua zi să procure încă 4 calculatoare, achitând Societății cu Răspundere Limitată „Itos Solution” suma totală de 96 599 de lei pentru tehnica necesară și asamblarea acesteia pentru a putea funcționa.

Din aceste considerente, reclamantul a opinat că, i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 152 745 de lei.

Având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate de perioada îndelungată a desfășurării procesului penal, gravitatea infracțiunii încriminate, precum și riscul stabilirii unei pedepse privative, percheziționarea și stoparea activității legale agentului economic și diminuarea imaginii Societății cu Răspundere Limitată „**** **”, starea de stres și frustrare cauzate prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și ținând cont de rezonanța pe care a avut-o în localitate informația despre învinuirea sa, prejudiciul moral pentru atragerea ilegală la răspundere penală urmează a fi estimat la suma de 200 000 de lei, aceasta urmând a fi încasată din contul statului.

Reclamantul a solicitat repararea prejudiciului moral în mărime de 200 000 lei și a prejudiciului material în mărime de 152 745 de lei.

Prin hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Diaconu împotriva Ministerului Justiției și Procuraturii Generale, privind repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Vasile Diaconu, administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Diaconu Lux” suma de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La 11 iulie 2022, Ministerul Justiției a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 07 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată.

La 12 iulie 2022, Vasile Diaconu a declarat apel împotriva hotărârii din 07 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 08 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel declarată de Vasile Diaconu. S-a admis cererea de apel depusă de Ministerul Justiției. S-a casat hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Diaconu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind tardivă.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a notat că, prevederile Legii nr.1545/1998 nu condiționează termenul de 3 ani din momentul aducerii la cunoștință a actului generator de drept (la caz - ordonanța de scoatere de sub urmărire

penală), or, termenul de 3 ani se calculează din momentul apariției dreptului la repararea prejudiciului, la caz, termenul de 3 ani urmând a fi calculat din momentul intrării în vigoare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală.

Instanța de apel a menționat că, la caz de către organul de urmărire penală au fost întreprinse un șir de acțiuni procesuale, intimatul având statut de bănuit și prin urmare, la faza urmăririi penale, avea obligația pozitivă de a se interesa despre statutul dosarului penal, urmând să cunoască despre derularea urmăririi penale și despre faptul scoaterii de sub urmărire penală.

În același context, Curtea de Apel Chișinău a reținut ca fiind întemeiate argumentele reprezentantului apelantului Ministerului Justiției că ansamblul procedurilor penale sânt de o natură ce determină imposibilitatea necunoașterii de către persoana anchetată, a statutului dosarului penal ce îl vizează, or, o acuzație în materie penală, sub aspect factologic și psihic, nu poate fi nicidecum omisă de către persoana acuzată, fiind cointerесată de finalizarea cât mai rapidă a anchetei, cât și aflării, în permanență, a statutului dosarului penal.

Instanța de apel a relevat că Vasile Diaconu urma să formuleze o acțiune în judecată în vederea apărării drepturilor încălcate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în termenul expres prevăzut de lege în acest sens, adică, din momentul intrării în vigoare a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, or, în cadrul desfășurării acțiunilor de urmărire penală, reclamantul/apelant a fost reprezentat de către un avocat, care de asemenea, urma să dea dovadă de diligență și să se intereseze de soarta cauzei penale ce vizează clientul său, termenul limită expirând în ianuarie 2021, acțiunea însă a fost depusă la data de 10 martie 2022.

Curtea de Apel Chișinău a constatat că norma aplicabilă la caz indică cert termenul de adresare în instanța de judecată, acesta fiind de 3 ani, calculat din data apariției dreptului la repararea prejudiciului și nu din data comunicării actului procedural părții interesate, după cum a susținut reclamantul Vasile Diaconu.

La 23 ianuarie 2023, Vasile Diaconu a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 08 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi decizii, prin care să fi casată parțial hotărârea din 07 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și admisă integral cererea de chemare în judecată.

În motivarea recursului a invocat că, prin decizia instanței de apel a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, nu a avut acces la instanța de judecată, în situația în care ordonanța din **** *privind scoaterea de sub urmărire i-a fost adusă la cunoștință mult mai târziu, iar organul de urmărire penală are o practică de a nu aduce la cunoștință hotărârile adoptate pe cauzele penale, motivul din care termenul de 3 ani a adresării în instanța de judecată nu poate fi calculat din data adoptării ordonanței, dar de la data când persoanei i s-a adus la cunoștință. Respectiv, apariția dreptului său de a pretinde reparația tuturor pretențiilor de ordin material și moral cauzat.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 08 decembrie 2022. Conform extrasului din poșta electronică cu adresa ****.****@justice.md, decizia motivată din 08 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată participanților la proces în mod electronic la 19 ianuarie 2023 (f.d. 151).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 23 ianuarie 2023 (f.d. 154-158).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Vasile Diaconu împotriva deciziei din 08 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Vasile Diaconu este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților. Urmează a fi reiterat că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare data depunerii cererilor de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se

invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul conține obiecții de fapt și de drept, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de

netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Vasile Diaconu ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Vasile Diaconu împotriva deciziei din 08 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Diaconu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată .

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Marian Ursachi